

سلسله مباحثی در

روش شناسی و فلسفه اقتصاد

تألیف و تدوین

دکتر یداله دادگر

استاد دانشگاه شهید بهشتی



سرشناسه	:	داد‌نگر، یدالله، ۱۳۳۴ -
عنوان و نام پدیدآور	:	سلسله مباحثی در روش‌شناسی و فلسفه اقتصاد / تألیف و تدوین یداله داد‌نگر.
مشخصات نشر	:	تهران : آماره، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۳۵۰ ص. : جدول .
شابک	:	978-600-92537-9-1
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه.
یادداشت	:	نمایه.
موضوع	:	اقتصاد - روش‌شناسی
موضوع	:	اقتصاد
رده‌بندی کنگره	:	۱۳۹۳ ۸ ص ۵۲ / ۱۳۱ IIB
رده‌بندی دیوئی	:	۳۳۰/۰۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۸۷۸۴۸۳



نشرآماره

عنوان کتاب: سلسله مباحثی در روش شناسی و فلسفه اقتصاد

تألیف: دکتر یداله دادگر؛ استاد دانشگاه شهید بهشتی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۵۳۷-۹-۱

نوبت چاپ: اول، آذر ماه ۱۳۹۳

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

هرگونه کپی برداری، اسکن، میکروفیلم جزئاً یا کلاً بدون اجازه مکتوب نشر آماره ممنوع بوده و پیگرد قانونی دارد

محتوای اصلی کتاب بازتاب اندیشه‌های بدیدآورنده(ها) توسط ناشر می‌باشد و مسئولیت درستی آن به عهده وی(ایشان) می‌باشد

© تمامی حقوق چاپ و نشر برای نشر آماره محفوظ است

چاپ ایران - تهران

تلفن مرکز نشر و پخش: تهران، ۹۱۲۷۹۶۹۱۴۶

نمایندگی فروش: تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، بین دانشگاه و فخر رازی،

پلاک ۱۲۱۲، کتابفروشی انتشارات گوتنبرگ، تلفن ۶۶۴۱۳۹۹۸ - ۰۲۱

پخش کتابیران: ۱۵-۶۶۵۶۶۵۱۰ پخش مهربان: ۶۶۹۷۳۱۷۶

www.nashreamareh.ir
nashreamareh@gmail.com

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

Title: Some issues on methodology & philosophy of economics

Author: Dr. Dadgar, professor of Shahid Beheshti University

ISBN: 978-600-92537-9-1

The first edition published: Dec, 2014

Circulation: 1000 impression

No portion of this book may be reproduced, by any process or technique, without the express written consent of the publisher (Amareh press)

The views expressed in this publication represent those of the individual Authors and Editors. These views do not necessarily reflect endorsement by the Publisher (Amareh press)

© ALL RIGHTS RESERVED: for the Amareh press

Printed in Iran-Tehran

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
فصل اول: در آمدی بر روند تکاملی روش شناسی علم اقتصاد.....	۱۱
۱-۱- مقدمه و مباحث عمومی روش شناسی.....	۱۱
۱-۲- مروری بر تحولات روش شناسی از آغاز تا کنون.....	۱۹
۱-۳- روش شناسی از کنون تا قرن ۲۱.....	۲۶
فصل دوم: مباحث آغازین در فلسفه و روش شناسی اقتصاد.....	۳۵
۲-۱- مقدمه.....	۳۵
۲-۲- در ارتباط با قلمرو و تناسب موضوع.....	۳۹
۲-۳- دورنمای تاریخی از اقتصاد سیاسی تا اقتصاد اثباتی.....	۴۴
۲-۴- تحولات اولیه روش های تجزیه و تحلیل.....	۵۱
فصل سوم: چرا اقتصاددانان توافق ندارند.....	۶۱
[اشاره مترجم].....	۶۱
۳-۱- مقدمه.....	۶۲
۳-۲- عدم توافق پیرامون توصیه های مربوط به نظام پولی بین المللی.....	۶۳
۳-۳- چهار علت عدم توافق.....	۶۵
۳-۴- مقایسه با دانشمندان علوم طبیعی (و مطالب پایانی).....	۷۳

فصل چهارم: مبانی منطقی و پایه‌ای روش‌شناسی اقتصاد.....	۷۷
۴-۱- اهمیت روش‌شناسی چقدر است؟	۷۷
۴-۲- مبانی فلسفی، غیر فلسفی و ضد فلسفی روش‌شناسی	۸۳
۴-۳- فرض‌ها، پیش‌بینی‌ها و موازین اخلاقی	۸۶
فصل پنجم: روش‌شناسی اقتصاد اثباتی	۹۱
۵-۱- مقدمه	۹۱
۵-۲- نظریه، فرض، پیش‌بینی	۹۹
۵-۳- پیامدها و نتایج	۱۰۸
فصل ششم: ملاحظات اساسی پیرامون کاربرد ریاضیات در اقتصاد.....	۱۱۷
۶-۱- مقدمه	۱۱۷
۶-۲- مروری بر تحولات کاربرد ریاضیات در اقتصاد	۱۱۹
۶-۳- مسائل و دشواری‌ها	۱۲۱
۶-۴- نتایج قابل ملاحظه	۱۲۷
فصل هفتم: روش‌های تجزیه و تحلیل در علم اقتصاد	۱۲۹
۷-۱- مقدمه و ملاحظات اساسی	۱۲۹
۷-۲- اقتصاد اثباتی مبانی منطقی نظریه نو کلاسیک	۱۴۳
۷-۳- روش‌شناسی اقتصاد اثباتی از جهت نظری و عملی	۱۵۱
فصل هشتم: اگر اقتصاد علم نیست پس چیست؟	۱۶۹
۸-۱- [مقدمه]	۱۶۹
۸-۲- تکامل بیشتر موضوع	۱۷۵
۸-۳- [بجای نتیجه‌گیری]	۱۸۰
فصل نهم: خطابه علم اقتصاد	۱۸۷
۹-۱- قدردانی، مقدمه و نظم‌وار بودن خطابه	۱۸۸
۹-۲- روش‌شناسی رسمی اقتصاد و ملاحظات خطابی آن	۱۹۱
۹-۳- خطابه غیر رسمی، ادبی بودن اقتصاد و استعاره	۱۹۷
۹-۴- جانشین مدرنیسم و خوبی خطابه	۲۰۵

فصل دهم: نقد گونه‌ای بر تحلیل و تجلیل‌های متدلوژی اقتصاد اثباتی	۲۱۳
۱-۱۰- مقدمه و معرفی اجمالی	۲۱۳
۲-۱۰- تحلیل و نقد	۲۱۹
۳-۱۰- نتایج قابل ملاحظه در ارزیابی نهایی	۲۲۸
فصل یازدهم: اقتصاد اثباتی و دستوری	۲۳۳
۱-۱۱- مقدمه	۲۳۳
۲-۱۱- تحلیل اثباتی، هنر و دستوری	۲۳۷
۳-۱۱- اقتصاددانان و امور ارزشی	۲۴۷
۴-۱۱- مطالعه اقتصاد رفاه [به عنوان نوعی جمع‌بندی]	۲۵۵
فصل دوازدهم: تکثری بودن اقتصاد سیاسی	۲۶۱
۱-۱۲- مقدمه	۲۶۱
۲-۱۲- تحولات اقتصاد سیاسی از آغاز تا نوکلاسیک	۲۶۶
۳-۱۲- اقتصاد سیاسی از نوکلاسیک به بعد	۲۷۴
۴-۱۲- جمع‌بندی ملاحظات اقتصاد سیاسی	۲۷۸
قسم نامه اقتصاددانان	۲۸۱
کتاب‌شناسی	۲۸۳
نمایه	۲۸۹

پیشگفتار

تحولات علم اقتصاد به ویژه در قرن ۲۱ و نقش آفرینی آن در عرصه‌های مختلف زندگی، زمینه مطالعات جدیدی در ابعاد گوناگون آن را فراهم آورده است. پس از درک اهمیت منافع بین رشته‌ای اقتصاد در دهه‌های آخر قرن ۲۰ و دهه اول قرن ۲۱، توجه چند برابری به تولید یافته‌های اقتصادی و تبیین عناصر پایه‌ای آن صورت گرفته است. بروز بحران ۲۰۱۰-۲۰۰۷ زمینه جدیدتری برای بررسی و یا بازنگری همه‌جانبه‌ای در ابعاد نظری و سیاستی اقتصاد را فراهم نمود. از این رو در حال حاضر قدرت و اهمیت رشته اقتصاد از وضع سنتی آن فراتر رفته و مطالعه آن حتا برای صاحب نظران و علاقه‌مندان دیگر رشته‌ها ضرورت یافته است. در عصر جهانی شدن اقتصاد، عصر انفجار اطلاعات، عصر ارتباطات مدرن، عصر انقلاب الکترونیک، عصر تولید محورهای دانش بنیان و نقش عظیم و بی نظیر تولید دانش در بهره‌وری و عصر تحول در تحول، جایگاه اقتصاد و درک عمیق‌تر آن ضروری‌تر می‌گردد. یکی از اصلی‌ترین ابعادی که می‌تواند در شناخت عمیق علم اقتصاد علاقه‌مندان مختلف را به هم پیوند دهد، مباحث فلسفی و متدولوژیک این رشته می‌باشد. از این رو و با همت انتشارات نشر آماره و مدیر دانش دوست آن جناب آقای نوع پرست مجموعه حاضر منتشر می‌گردد. لازم به ذکر است که برخی از فصل‌های این کتاب ترجمه مقالات کلیدی در عرصه فلسفه اقتصاد و متدولوژی اقتصاد می‌باشد و تعدادی دیگر از آن‌ها تألیف در زمینه مذکور است. این مطالب قبلاً به صورت انفرادی در مجلات علمی انتشار یافته است، اما انتشار همه آن‌ها در یک مجموعه، تلاش جدید با ویرایش جدید و برای کارایی بهتر می‌باشد. از ۱۲ فصل این کتاب، ۷ مورد، مستقلاً توسط نگارنده یا تألیف گردیده و یا ترجمه شده است. باقی فصل‌ها با همکاری دیگر همکاران انجام شده که اسامی آن‌ها در آن فصل‌ها بیان گردیده است. در عین حال مناسب می‌دانم در همین جا نیز از آنان تشکر کنم. آن‌ها دکتر حمیدرضا اشرف زاده،

دکتر نادر مهرگان، دکتر محمد نقی نظربور، دکتر پروین کمالی و دکتر سید موسی مطلبی هستند. در پاورقی‌ها توضیحاتی ارائه شده که اگر به مؤلف مربوط نبوده با علامت (م) مشخص گردیده است. همچنین جهت حفظ یکنواختی کتاب، برخی تغییرات جزئی در برخی عناوین اعمال شده است. جا دارد از زحمات سرکار خانم فاطمه غلامعلی نژاد و سرکار خانم عاطفه بلوچیان در انجام مقابله و ویرایش ادبی کار تشکر کنم. در پایان از صاحب نظران و کلیه علاقه‌مندان در عرصه اقتصاد تقاضا دارم از ارسال نظرات اصلاحی و پیشنهادات خود دریغ نورزیده در این کار علمی همراه مؤلفان و مؤسسات منتشرکننده باشند.

یداله دادگر

۱۳۹۳

www.ketab.ir